

HERSTEL NU BEGUN

**Een Agenda voor
Herstel van Groningen:**
samenwerken als één
overheid

Inhoud

Waarom een Agenda voor Herstel? 3

Waar de overheden voor staan 6

Drie doelen, drie actielijnen 7

Samenwerking en uitvoering 10

Hoe volgen de overheden de voortgang 12

Waarom een Agenda voor Herstel?

De gevolgen van de gaswinning zijn niet alleen zichtbaar in de vorm van scheuren in muren en onveilige huizen, maar ook in de vorm van onzekerheid, stress en een diep verlies van vertrouwen in de overheid.

Het rapport van de Parlementaire Enquête Gaswinning liet op 23 februari 2023 haarscherp zien: inwoners werden jarenlang niet gehoord, en de Rijksoverheid schoot tekort. De daaropvolgende kabinetsreactie Nij Begun markeerde een keerpunt. Het kabinet erkende dat herstel van Groningen méér vraagt dan financiële compensatie, schadeherstel of versterking van gebouwen alleen. Herstel betekent ook: het herstellen van vertrouwen, het bieden van perspectief voor inwoners en gemeenschappen, en het versterken van leefbaarheid en veerkracht in de regio.

Deze *Agenda voor Herstel van Groningen: samenwerken als één overheid* brengt de maatregelen uit Nij Begun die gericht zijn op herstel samen. Hierin spreken de gemeenten Eemsdelta, Het Hogeland, Groningen, Midden-Groningen en Oldambt, de Provincie Groningen, het Rijk, het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) af meer in gezamenlijkheid verantwoordelijkheid te nemen voor het verdere herstel van Groningen. Zo wordt het geheel meer dan een optelsom van de verschillende maatregelen.

De Agenda voor Herstel van Groningen wil een antwoord geven op wat veel bewoners en professionals dagelijks ervaren:

- te veel loketten;
- te veel en onduidelijke regels;
- verschillen in aanpak.

Dat betekent:

- dat we gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor het verbeteren van de situatie van de inwoner en maken we afspraken met elkaar over de manier waarop we dat doen;
- inwoners centraal stellen in plaats van regels of systemen;
- bestaande middelen slimmer benutten.

Het is een Agenda die zich richt op samenwerking en hoe de betrokken overheden dat samen en minder vrijblijvend willen doen. Grote wijzigingen doorvoeren is geen doel op zich. Ook geen extra loketten of regels, maar beter gebruik van wat er al is. De algemene ambitie is helder: samenwerken als één overheid en zo stap voor stap merkbare verbeteringen realiseren voor gedupeerden en professionals. Mocht in de praktijk blijken dat er toch knelpunten of systeemdrempels zijn die onze ambitie in de weg staan, dan bespreken we dat met elkaar en kijken we wat er nodig is om tot een oplossing te komen.

De situatie in Groningen is complex en herstel kost tijd. Veel inwoners zijn al lang onderweg en verdienen rust en duidelijkheid en een overheid die doet wat zij zegt. Deze Agenda helpt om beter samen te werken en stapsgewijs te verbeteren wat nog niet goed gaat en te behouden wat wel goed gaat. Soms gaat dat langzaam, maar we gaan en moeten samen vooruit. Het effect moet zijn dat inwoners merken dat de overheid dichterbij komt en beter samenwerkt.

Waar de overheden voor staan

De gezamenlijke ambitie is - in lijn met Nij Begun:

Veilige, schadevrije en verduurzaamde woningen, in leefbare dorpen en wijken, met veerkrachtige inwoners.

Veilig

Woningen voldoen aan de veiligheidsnorm.

Schadevrij

Schade wordt hersteld of vergoed.

Verduurzaamd

Inwoners krijgen steun bij isolatie en verduurzaming.

Leefbaar

Dorpen en wijken zijn plekken om met trots te wonen en samen te leven.

Veerkrachtig

Inwoners zijn veerkrachtig en hebben weer grip op hun levens.

Drie doelen, drie actielijnen

Deze Agenda voor Herstel is gebouwd op een eenvoudig principe: wat gaan de betrokken organisaties realiseren voor inwoners en welke gezamenlijke acties zijn hiervoor nodig.

De drie doelen:

1. Inwoners ervaren duidelijkheid.
2. Inwoners krijgen gerichte en persoonlijke ondersteuning die past bij hun situatie.
3. Inwoners kunnen zoveel mogelijk in één keer naar een veilig, schadevrij en verduurzaamd huis.

De drie actielijnen:

1. Gerichte ondersteuning.
2. Knelpunten en drempels aanpakken.
3. Leren en verbeteren.

De actielijnen: wat gaan we met elkaar doen

1. Gerichte ondersteuning

De betrokken overheden zorgen ervoor dat elke inwoner weet welke stappen doorlopen moeten worden om een veilig en duurzaam huis te krijgen of krijgt daar passende hulp bij. Lokale stuurgroepen brengen in kaart wat in een dorp of wijk nodig is en stemmen daarop af. Eén gezamenlijk team of duidelijk aanspreekpunt kan overzicht bieden en rust geven. Inloopsprekuren en steunpunten worden samengebracht, zodat inwoners niet steeds opnieuw hoeven te zoeken.

2. Knelpunten en drempels aankpakken

Inwoners en professionals lopen vaak vast omdat regelingen niet op elkaar aansluiten of omdat beslissingen blijven liggen. Dat lossen we zo veel mogelijk lokaal op. Als er ruimte is om van bestaande regels af te wijken om maatwerk te kunnen leveren, benutten we die maximaal. Waar landelijke kaders knellen, signaleren we dat en leggen we het bij de juiste organisatie neer. Met een instrument als de Routekaart Verschillen krijgen lokale stuurgroepen het mandaat om gezamenlijk op zoek te gaan naar een manier om ontstane onaanvaardbare verschillen in buurt, wijk of dorp te dempen. Met maatwerk in plaats van generieke oplossingen kan zo'n instrument als de Routekaart Verschillen behulpzaam zijn bij het zoeken van oplossingen voor situaties waarin inwoners nu vastlopen.

3.

Leren en verbeteren

Wat goed werkt, maken we groter. Wat beter kan, verbeteren we. We zijn niet bang om nieuwe dingen te proberen om daarvan te leren. In startgebieden zoals Oosternieland (Het Hogeland), Ten Boer-West (Groningen) en Scheemda 't Waar (Oldambt) doen we ervaring op met de gebiedsgerichte één-overheid-aanpak. Niet om dit als een uniforme werkwijze overal uit te rollen, maar om met elkaar te leren hoe we het beter kunnen doen. Professionals en bestuurders ontmoeten elkaar op kennisdagen om lessen te delen. Succesvolle initiatieven, zoals de inzet van consultants van het MKB en Agro-programma, worden waar mogelijk breder toegepast.

Voor inwoners betekent dit:

meer duidelijkheid, meer persoonlijke aandacht en minder van het kastje-naar de muur. Voor professionals betekent dit: ruimte om hun vakmanschap in te zetten, steun bij knelpunten en een overheid die leert van signalen uit de praktijk.

Samenwerking en uitvoering

De kern van deze Agenda is betekenisvolle samenwerking. Iedere organisatie houdt haar eigen verantwoordelijkheden, maar neemt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het beste (eind)resultaat voor de inwoner.

De organisaties werken vanuit vertrouwen en zoeken samen naar wat wél kan. De lokale stuurgroepen spelen hierin een sleutelrol: daar komen gemeenten, IMG, NCG en, indien nodig, andere partners samen om gezamenlijke opgaven en knelpunten te bespreken en daarvoor oplossingen te vinden. Als op het niveau van de lokale stuurgroep blijkt dat er geen besluit kan worden genomen, kan worden geëscaleerd naar een bestuurlijk overleg tussen staatssecretaris en wethouder(s). Bij bovenlokale vraagstukken kan worden opgeschaald naar een regionaal bestuurlijk overleg.

Maatschappelijke organisaties zijn belangrijke partners. Zij kennen de dagelijkse praktijk van gedupeerden en brengen signalen vroeg in beeld. Hun betrokkenheid via een klankbordgroep op regionaal niveau helpt ons scherp en dicht bij de leefwereld van de Groningers te blijven.

De drie actielijnen uit deze Agenda worden uitgewerkt in een uitvoeringsplan. Dat plan beschrijft per actielijn wat de organisaties doen, wie betrokken is en hoe de organisaties de voortgang volgen.

Een gezamenlijk team maakt dit plan en zorgt voor de realisatie. Dit team signaleert én helpt knelpunten op te lossen. En zorgt dat afspraken niet alleen op papier blijven maar ook uitgevoerd worden. Tot slot verbindt dit team de verschillende organisaties en overlegtafels.

"We nemen samen verantwoordelijkheid. We doen wat nodig is. En we zorgen ervoor dat Groningers dit in hun dagelijks leven merken."

Hoe volgen de overheden de voortgang

Vertrouwen groeit pas als beloften worden waargemaakt. Daarom volgen de betrokken overheden de voortgang zorgvuldig en wordt dit met enige regelmaat besproken in verschillende lokale en bovenlokale overleggen.

Er wordt gekeken naar drie vragen:

Voor inwoners: ervaren zij meer duidelijkheid, persoonlijke ondersteuning en oplossingen in één keer?

Voor professionals: krijgen zij ruimte, worden hun signalen serieus genomen en knelpunten opgelost?

Voor bestuurders: zijn afspraken uitvoerbaar en dragen ze bij aan eenvoud en vertrouwen?

Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande onderzoeken en monitoring, zoals de Staat van Groningen en Noord-Drenthe en Gronings perspectief. Signalen uit de praktijk – van inwoners, professionals en maatschappelijke organisaties – gebruiken de betrokken overheden als input of aanleiding om bij te sturen.

Slot – eerlijk en realistisch

Deze Agenda voor Herstel: samenwerken als één overheid is geen wondermiddel. Complexe dossiers, verschillen in tempo per gebied en botsingen tussen wetgeving en inwonerswensen zorgen ervoor dat de beoogde effecten van deze Agenda niet overal tegelijk merkbaar zijn. Wel is de belofte om stap voor stap concrete en merkbare verbeteringen te realiseren die optellen tot herstel – in huizen, van mensen én in vertrouwen.

November 2025

Van de gemeenten Eemsdelta, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen en Oldambt, provincie Groningen, Nationaal Coördinator Groningen, Instituut Mijnbouwschade Groningen en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Foto's:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Lucas Kemper fotografie, Ronnie Zeemering.